

דעת
אתר לימודי יהדות ורוח
www.daat.ac.il

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

טענת טעות במקח של שולחן
בגלל אי התאמה בין רגלי השולחן לרגלי הכסאות

תיק ממונות מס' 873-82

(מהד' יג תשרי)

נושא הדיון

גב' א' קנתה שולחן וכסאות בחנות של ב' במחיר שקבעו ביניהם. בשעת המקח שילמה 500 ש"ח ונתנה על היתרה צ'ק מאוחר לחודש, אך בקשה מהמוכר שלא יפקיד את הצ'ק לפרעון והבטיחה לפרוע לו את היתרה במזומן בכמה תשלומים. הקונה שילמה את רוב התשלומים שהבטיחה עד שיתרת חובה עמד על 1.900 ש"ח, ואז הפסיקה לשלם. המוכר הפקיד בבנק את הצ'ק שנתנה לו הקונה בזמן הקניה אך הצ'ק חזר.

המוכר תובע את יתרת החוב עבור הקניה, והקונה טוענת שמיד שקבלה את השולחן והכסאות לביתה גילתה שרגלי השולחן אינם תואמים לרגלי הכסאות, וע"כ בקשה מיד להחליף את השולחן. גם תפירת הריפוד של הכסאות לא היתה מדוייקת - כך גילה בעלה של הקונה שהוא רפד במקצועו - ויש לתקן או להחליף את הריפוד. משום זה לא שילמה את היתרה ותובעת להחליף את השולחן ואת הריפוד של הכסאות. היא מודה שבינתיים השתמשה בשולחן אך לטענתה לא היתה לה ברירה אחרי שהודיעה על כך למוכר שיבוא לקחת את השולחן ולהחליפו באחר והוא לא בא. המוכר טוען שהקונה בחרה את הדגם של השולחן לפי תמונה באלבום של החנות, וידעה מה היא קונה. הוא מציג טופס הזמנה שעליו חתמה הקונה ושם נרשם הדגם של השולחן. וע"כ לטענתו אינה יכולה לטעון שקבלה שולחן עם רגלים שלא הזמינה. המוכר מכחיש שהקונה בקשה מיד להחליף את השולחן. בענין הריפוד משיב המוכר שהיות ומושב הכסאות הוא עגול מאחורה, ודוגמת הריפוד היא פסים עבים, קשה מאד לדייק שמאחורה יהיו הפסים ישרים בצורה סימטרית, משום ששימים את הדגש על דיוק מלפנים.

פסק דין של פשרה

תביעת המוכר להשלים את דמי הקניה, מתקבלת, אך כפשרה - בגלל טענת אי הדיוק בריפוד - יש לנקות מהחוב סך של 200 ש"ח.

(-) יעקב אייזנברך

(-) שמשון גרוסמן

(-) אברהם דוב לוי, אב"ד

השאלות לדין

- א. טעות בדוגמא של רגלי השולחן, האם מבטלת את המקח.
- ב. מבקש לבטל המקח בגלל טעות ואח"כ השתמש בו.
- ג. שילם הקונה בצ'ק דחוי שבינתיים הגיע זמנו, האם המוכר מוחזק בתשלום.

תשובה

- א. גם אם טעות כזו דומה למוס שהסכימו עליו בני המדינה שהוא מוס שמחזיר עליו את המקח (לשון הרמז"ס מכירה פט"ו ה"ה), הרי צנידון דידן אין הקונה יכולה לטעון טעות שהרי חתמה על ההזמנה של השלחן מהדגם הזה שהיא קבלה - מה גם שנראה שאין זה מוס שהסכימו עליו בני המדינה שמחזירין בגינו את המקח - וה"ה לטענת אי הדיוק בתפירת הריפוד מהלד האחורי של הכסאות. וצנוסף, הרי גם לאחר שגילתה את המוס השתמשה בו וגם המשיכה בתשלומים עצורו, וזודאי מחלה על המוס.
 - ב. עיי' פס"ד ירושלים כרך ח עמ' רכ מפת"ש סי' רלז ס"ק א מהגליא מסכת סי' י' צ"ס גדול אחד דיכול להחזיר המקח אלא שחייב לשלם מה שנשתמש בו, והוא עלמו סובר דמדהשתמש בו ע"כ שהתפיים על מומו. וכתב צפת"ש דכל שילם כבר למוכר וצ"א עתה להוליא מהמוכר אינו יכול להוליא. וע"כ גם אם נכונה טענת הקונה שבקשה מיד להחזיר את המקח, כיון שנשתמשה בו וגם שילמה עצורו, אינה יכולה להוליא מיד המוכר. מה גם שהמוכר מכחיש את טענתה וטוען שבזמנו לא בקשה לבטל את המקח.
 - ג. עיי' פס"ד ירושלים כרך ח עמ' כג וכרך ט עמ' קטו.
- ושאלתי היום (ד תשרי תשס"ו) את מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א מה הדין אם שילם הקונה צ'ק והמוכר לא פדה אותו מהבנק, האם נחשב ששילם לענין "לכס" צאתרוג ולענין החזר הלואה או מלות לדיקה. והשיב מרן שלי"ק נחשב ככסף מזומן, וכשם שבכסף מזומן ששילם למוכר נחשב ששילם אע"פ שהמוכר לא השתמש

זכספ, כך זליק. ע"כ.

אברהם דוב לויז.

ב

א. מש"כ הגליא מסכת דכיון דנשתמש צו מחל, הנה צריטצ"א כתב דאס הודיע לפני שנשתמש שאינו מחל לא הוי מחילה, וכ"כ במחנ"א אונאה סי' ה רק שרריך לשלם מה שנהנה, משמע דאפילו מחזיר החפץ מחמת מקח טעות ע"י ההודעה יכול לצטל המקח. או די"ל דרק לענין אונאה קאמר. ואמנם מי שקונה בחנות שמוכרים צה רק רהיטים חדשים "יד ראשונה", ידע שלא יוכל להחזירם לחנות אחר השימוש, אס ניכר שנשתמש בהם, שהרי לא יוכל עוד למוכרם בחנות, וע"כ מחל הגס שהודיע. ול"ע. צ. וצמה שטען על הריפוד, הרי כאן היתה הודאה שהקונה עלמה לא הכירה בזה אלא רק בעלה המומחה, וא"כ אין זה בגדר דבר שצני המדינה מקפידין עליו ואינו מוס. ג. ובנידון המחזיק זליק אס נקרא מוחזק, נראה דשפיר לזקו אלו דכתבו דאינו מוחזק. וראה מהש"ך סי' עב דכתב דביש לו משכון אס גוצה מהמשכון עלמו הוי מוחזק, אצל כשרלה לגבות ממעות הלוח ולח מהמשכון לריך שצועת הנוטלים, וה"ה זליק הרי רולה לגבות ממעות הנתבע ולא מהליק גופיה גס לא ע"י ההולל"פ, א"כ הו"ל מוליא, ורק צמוכר הליק או מוסרו כה"ג י"ל דנקרא מוחזק דיכל למסור זאת. הגס דיש לעיין דלמעשה אין גוצין ע"י הליק אלא מעות אחרים א"כ נימא דהממע"ה, רק אס מוכר הליק להולל"פ י"ל דנקרא מוחזק, ויל"ע.

שמשון גרוסמן.

ג

ע"י משל"מ פט"ו ה"ג שס"ל שאס שילס את הכסף והשתמש יש כאן מחילה, אצל אס עדיין לא שילס אין מחילה אע"פ שהשתמש צו. ולכאורה דין זה תלוי צמחלוקת מהי הגדרת ז'ק, אס זה נחשב לממון יש כאן תשלום, ואס נחשב להוראת תשלום לא נחשב ששילס, ואפילו נימא שזו התחייבות י"ל שאין זה ממון ממש ונחשב כהקפה. ול"ע. וע"י צנתה"מ סי' רלב ציאורים סי"א א שפקפק על המשל"מ.

דעת

אתר לימודי יהדות ורוח
www.daat.ac.il